

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МИСТЕЦТВО І МЕДІАКУЛЬТУРА**

Освітньо-наукова програма доктора філософії –**Музичне мистецтво**

Спеціальність – **025 Музичне мистецтво**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “2” вересня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мистецтво і медіакультура
Викладач (-і)	Фабрика-Процька О.Р. , кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва
Контактний телефон викладача	Фабрика-Процька О.Р. 0500536169
Е-mail викладача	olga.fabryka-protska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна, заочна, вечірня
Обсяг дисципліни	90 год.
Консультації	Консультації проводяться згідно графіку, у т.ч. шляхом листування через електронну пошту та в індивідуальній формі онлайн
2. Анотація до курсу	
<p>1.1. Опис (анотація)</p> <p>Навчальна дисципліна «Мистецтво і медіакультура» ґрунтується на поєднанні мистецьких, культурологічних наукових аспектів теорії і практики професійного розвитку висококваліфікованих фахівців у галузі музичного мистецтва, що забезпечує процес освіти доктора філософії, формує їх професійний розвиток, що є необхідним для майбутньої наукової та музичної творчості, фахової майстерності та культури її представлення.</p> <p>Курс «Мистецтво і медіакультура» розглядається як сукупність інформаційно-комунікативних засобів, які людство виробляло та удосконалювало протягом історії культури, а також як особливий тип культури сучасної інформаційної епохи і специфічний простір життя, що пов'язаний з виробництвом, трансляцією і споживанням різних медіатекстів, удосконаленням інструментів маніпулювання свідомістю людини через «традиційні» і «нові» медіа, осмисленням механізмів протистояння їм. Окрім цього варто зазначити, що в межах курсу медіа розглядається як простір роботи аспіранта, який повинен ознайомитися із теоретикоаналітичними і філософськими підходами до дослідження функціонування засобів масової комунікації, а також із техніками створення якісних медіатекстів, що забезпечить практичну підготовку для подальшої роботи у сфері телебачення і радіомовлення, в інтернет-виданнях, тощо.</p> <p>Курс «Мистецтво і медіакультура», враховуючи переважну візуалізованість медіакультурної продукції, спрямований на вивчення саме візуальних, аудіовізуальних засобів масової комунікації, орієнтування в інформаційних потоках сьогодення: пошуку, засвоєння, застосування необхідної інформації; адекватного сприймання, критичного осмислення, звільнення від непотрібної інформації та творчого інтерпретування різноформатної медіа продукції.</p> <p>Програма орієнтує на відповідну фахову спеціалізацію, в рамках якої можлива подальша професійна та наукова кар'єра.</p> <p>1.2. Тип Дисципліни вибіркової компоненти</p> <p>1.4. Термін навчання. II рік, III семестр</p> <p>1.5. Кількість кредитів. 3,0 кредити, загальна кількість годин: 90 (30 – аудиторна робота, 60 – самостійна робота, 20 лекцій, 10 семінар.)</p> <p>1.6. Викладацький склад. Фабрика-Процька О. Р. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
Мета викладання курсу «Мистецтво і медіакультура» полягає у формуванні засобів професійного розвитку у процесі підготовки доктора філософії освітнього напрямку «Музичне мистецтво» на основі оволодіння здобувачами науково-теоретичних і	

практичних основ аналізу місця і ролі мистецтва та медіакультури II-ї половини XX — початку XXI ст., а також дослідити особливу сферу, що утворилася в епоху глобалізації — медійну культуру, виявити системні цінності, сформувані теоретичні засади та дослідницькі підходи, що здатні забезпечити належний аналіз сучасної медійної культури.

Курс поєднує науково-теоретичний матеріал в різних аспектах, базується на вивченні таких дисциплін як «Видовищні форми мистецтва», «Історія і теорія музичних стилів і жанрів», «Історичне та теоретичне музикознавство», «Менеджмент культури і мистецтва», «Музика в системі культури: світовий, національний, регіональний аспекти» та ін.

Програма курсу орієнтує на відповідну фахову спеціалізацію, в рамках якої можлива подальша професійна та наукова кар'єра.

1.2. Успішність досягнення поставленої мети залежить від результативності розв'язання таких завдань курсу «Мистецтво і медіакультура»:

- надати аспірантам теоретичний матеріал про феномен медіакультури та візуальної медіакультури, зокрема у культурологічному, соціально- психологічному аспекті;
- висвітлити історії розвитку провідних візуальних засобів масової комунікації як медіаісторії, яка розглядається у медіаторчому та медіакомунікаційному вимірі;
- ознайомити з основними технічними та спеціальними медіатехнологіями й «медіаефектами»;
- розкрити соціопсихологічний складник медіа культури (медіакомінікація, медіаторчість, особистісна медіакультура);
- дати характеристику візуальним засобам масової комунікації «відтиск зображення» - гравюра, печатка, друковані зображення
- спеціалізованих аспектів медіакультури: візуальної медіакультури (сприймання кіно, телебачення), аудіальної і музичної медіакультури, розвинених естетичних смаків щодо форм мистецтва, опосередкованих мас-медіа, сучасних напрямів медіа-арту тощо

Головними завданнями медіаосвіти є сприяння формуванню:

- медіаінформаційної грамотності як комплексу умінь, знань, розуміння і відносин, які дають споживачам можливість: ефективно і безпечно користуватися медіа, усвідомлено обирати, розуміти характер контенту і послуг, приймати рішення та користуватися повним спектром можливостей, які пропонують нові комунікаційні технології та медіаінформаційні системи, а також можливість захистити себе і свою сім'ю від шкідливого або вразливого інформаційного матеріалу;
- медіаімунітету особистості, який робить її здатною протистояти агресивному медіасередовищу і деструктивним медіа-інформаційним впливам, забезпечує психологічне благополуччя при споживанні медіапродукції, що передбачає медіаобізнаність, уміння обирати потрібну інформацію, оминати інформаційне «сміття», захищатися від потенційно шкідливої інформації з урахуванням прямих і прихованих впливів;
- рефлексії і критичного мислення як психологічних механізмів, які забезпечують свідоме споживання медіапродукції і саморегуляцію взаємодії з медіа на основі ефективного орієнтування в медіапросторі та осмислення власних медіапотреб, адекватного та різнобічного оцінювання змісту, джерела, форми і якості надання інформації, її повноцінного і критичного тлумачення з урахуванням особливостей сприймання мови різних медіа, розвивають здатність протистояти зовнішній інформаційній агресії і пропаганді, деструктивним медіаінформаційним впливам;
- здатності до медіаторчості для компетентного і здорового самовираження особистості та реалізації її життєвих завдань, розвитку патріотизму, української ідентичності, згуртованості, солідарності, покращення якості міжособової комунікації і приязності соціального середовища, доброзичливості в мережі стосунків, а також якості

життя в значущих для особистості спільнотах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен вміти:

- знати історію розвитку провідних візуальних засобів масової комунікації як медіа історії в контексті медіа творчості та медіакомунікативному вимірів;
- дати визначення змісту понять «мистецтво», «медіакультура», «медіапростір», «медіа творчість» та ін.;
- визначати місце і значення мистецтва і медіакультури у контексті глобалізаційних процесів сучасності;
- володіти термінологією видів і ефективно застосовувати її як в процесі вивчення інших дисциплін, так і, в подальшому, в професійній діяльності

4. Результати навчання (компетенції)

Інтегральна компетентність

Здатність до продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності музикознавця-дослідника, музиканта-практика завдяки постійному вдосконаленню та застосуванню системи теоретичних знань, інтегрованих фахових умінь і практичних навичок у сфері музичного мистецтва.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1: здатність до критичного абстрактного мислення, зокрема, вміння застосовувати його до аналізу результатів власного наукового дослідження, її актуальності, наукової новизни, теоретичного, практичного, аксіологічного та світоглядного значення;

ЗК2: здатність до пошуку, обробки та аналізу наукової теоретичної та фахової емпіричної інформації з різних джерел для узагальнення результатів;

ЗК3: уміння з нових дослідницьких позицій формулювати методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку національного та світового музичного мистецтва (музичної культури);

ЗК4: здатність проводити власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне і практичне значення в сучасному українському та світовому музикознавстві;

ЗК6: здатність усно практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній та педагогічній видах діяльності (усний виступ на конференції, проведення іноземною мовою презентаційних та профорієнтаційних лекцій для різних категорій слухачів).

Фахові компетентності (ФК)

ФК1: здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у музикознавстві та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках мистецтвознавства та гуманітарних наук;

ФК2: здатність застосовувати новітні мистецтвознавчі концепції щодо аналізу сучасних явищ і процесів в національному й світовому контексті;

ФК7: здатність до планування та організації концертних, музично-просвітницьких та недейних заходів, а також до проведення мистецтвознавчої експертизи музичних творів та реалізації музичних практик, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань;

ФК8: здатність аналізувати й оцінювати матеріальну та духовну цінність музичного об'єкта в різних хронологічних межах та географічних ареалах, певному соціокультурному середовищі, інституціональному та тендерному контекстах.

Програмні результати навчання:

ПРН1: орієнтація в актуальній проблематиці сучасного музикознавства, її використання в різних сферах власної дослідницької й аналітичної діяльності;

ПРН2: знання і використання наявних, пошук нових методів і методик у описі, узагальненні, аналізі музичних фактів, явищ, процесів, індивідуальної та колективної музичної творчості;

ПРН4: встановлення міждисциплінарних зв'язків між мистецтвознавчими, гуманітарними, культурно-історичними дисциплінами та вільне володіння міждисциплінарною методологією наукового пізнання;

ПРН5: знання і використання фахової термінології та поняттєво-категоріального апарату;

ПРН6: визначення концептуальних засад специфіки музичної творчості та виконавства; параметрів народного і академічного, аматорського і професійного музичного мистецтва, елітарності й масовості сприйняття музики; рівнів функціонування музичного твору в моноетнічному й поліетнічному середовищі, об'єктивних й суб'єктивних, інтуїтивних й раціональних аспектів музичної творчості для їх дослідження в історичній еволюції;

ПРН8: уміння працювати з різними видами джерел та документів, у т.ч. нотних, текстологічних, аудіовізуальних, застосовуючи при цьому дослідницькі навички у процесі виконання власного наукового дослідження;

ПРН9: застосовувати сучасний інструментарій соціологічних, психологічних, статистичних досліджень для пошуку, обробки, аналізу теоретичної та емпіричної інформації;

ПРН10: вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та прикладні проблеми музичного мистецтва державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях;

ПРН11: володіти різними жанрами написання наукових текстів, вміти їх рецензувати, коментувати, анотувати, редагувати, репрезентувати в медіапросторі;

ПРН16: здійснювати організацію і налагоджувати алгоритм роботи креативних груп у різних видах музичної творчості; проводити оптимізацію роботи у різних видах творчої діяльності задля досягнення кінцевої мистецької мети.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – два семестри

Вид заняття - практичні	Загальна кількість годин - 90
Лекції	20
семінарські заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	025 Музичне мистецтво	II	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	------------------	------------	------------------	-------------	---------------------

III семестр

Тема 1. Визначення поняття «медіакультура», «мистецтво». Засоби масової комунікації.	лекція		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4		1 тиждень
Тема 2. Соціально- психологічний аспект медіакультури:	Сем		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4	10	2 тиждень

медіакомінікація, медіаторчість, особистісна медіакультура					
Тема 3. Медіаісторія візуальних засобів масової комунікації. Візуальні протомедіа: «відтиск зображення», печатка, гравюра, друкова ні зображення	лекція		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4		3 тиждень
Тема 4. Візуальні протомедіа: «оптичні ілюзії» фотографія, кінематограф, телебачення	Сем		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4	10	4 тиждень
Тема 5. Медіаторчість і медіакомунікація в галузі медіатехнологій	лекція		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4		5 тиждень
Тема 6. Основні теоретичні напрямки вивчення медіа	Сем		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4	10	6 тиждень
Тема 7. Феномен медіаторчості, природа медіаторчості, її зміст. Творча методика мисленневих дій	лекція		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4		7 тиждень
Тема 8. Творче медіа сприймання. Особливості засвоєння	лекція		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4		8 тиждень
Тема 9. Феномен медіакультури особистості: аналіз наукових підходів	лекція		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4		9 тиждень

Тема 10. Візуальна медіакультура а та медіатворчість сучасного педагога	лекція		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4		10 тиждень
Тема 11. Візуальна медіакультура: культурологічний і соціально- психологічний аспекти	Сем.		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4	10	11 тиждень
Тема 12. Медіатеорія та медіакультура	лекція		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.4		12 тиждень
Тема 13. Медіаосвіта, журналістика медіа, сучасні медіа	лекція		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.6		13 тиждень
Тема 14. Медіаграмотність і маніпулятивні інструменти медіа	Сем		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.6	10	14 тиждень
Тема 15. Світ теленовін	лекція		год. ауд. зан. - 2., год. сам. роб.6		15 тиждень
Підсумковий контроль	екзамен				

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» та Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів.</p> <p>Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p> <p>Поточний контроль та оцінювання проводиться безпосередньо викладачем.</p> <p>Періодичний та семестровий контроль проводиться з метою визначення успішності розвитку бакалавра та засвоєння ними навчальної програми на</p>
-----------------------------------	---

певному етапі навчання.

Форма контролю: III семестр: екзамен.

Критерії оцінювання:

«ВІДМІННО» (90 – 100 балів) виставляється магістру, який:

Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, творчо виконує індивідуальні завдання, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми знає основні засоби композиторської техніки, різновиди стилів і методів; володіє навиками написання нескладних творів для голосу з супроводом, простих інструментальних творів для одного інструмента або ансамблю народних інструментів.

«ДОБРЕ» (70 – 89 балів) виставляється магістру, який:

Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях та формуванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці за зразком, самостійно виконує практичні завдання передбачені програмою.

Знає основні засоби композиторської техніки, різновиди стилів і методів; володіє навиками написання нескладних творів.

«ЗАДОВІЛЬНО» (50 – 69 балів) виставляється магістру, який:

Володіє навчальним матеріалом поверхнево, фрагментарно, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу.

Має елементарні, нестійкі навички виконання завдання, невпевнено оперує знаннями основних засобів композиторської техніки, різновидів стилів і методів; недостатньо володіє навиками написання нескладних творів.

«НЕЗАДОВІЛЬНО» (25 – 49 балів) виставляється магістру, який:

Має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу, під час виконання завдань допускаються суттєві помилки.

«НЕЗАДОВІЛЬНО» (0-24 балів) виставляється магістру, який:

не володіє навчальним матеріалом.

Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Розподіл балів, які отримують аспіранти

- 1) Практичні заняття – 50 балів.
- 2) Екзамен – 50 балів.

	3) Загальна сума – 100 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Опрацювання рекомендованої літератури. Усні або письмові відповіді на практичних заняттях.
Підсумковий контроль	екзамен
Вимоги до письмової роботи	Навчальна дисципліна передбачає написання індивідуальних письмових завдань із опрацювання обов'язкової та додаткової літератури. Письмові завдання оцінюються відповідно до Методичних рекомендацій та положення про організацію самостійної роботи студентів кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань аспірантів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів, Методичних рекомендацій та положення про організацію самостійної роботи аспірантів кафедри музичної україністики та народно-інструментального мистецтва спеціальності 025 «Музичне мистецтво»
7. Політика курсу	
<p>Відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій для кваліфікаційного рівня «доктор філософії» програмні вимоги навчальної дисципліни спрямовані на досягнення восьмого (8) кваліфікаційного рівня (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341:</p> <p>https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2019-%D0%BF#n5), за яким особа, яка завершила навчання на ОНП третього рівня вищої освіти повинна мати здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну добросовісність, послідовну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Результатом навчання повинна бути здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.</p> <p>У взаємовідносинах викладач та аспіранти керуються загальними морально-етичними принципами та правилами поведінки відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року.</p> <p>Тому, політика курсу спрямована на те, щоб забезпечити аспірантам здобуття знань, умінь та розуміння, що відносяться до галузі мистецької творчості, що дасть їм можливість виконувати свою роботу самостійно. Акцентується увага на забезпеченні підготовки професійних здібностей щодо самоорганізації, вміння самонавчатись, розвинути аналітичне мислення, приймати обґрунтовані рішення, здійснювати оцінювання та забезпечення якості виконаних робіт.</p>	
8. Рекомендована література	
Базова	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Іванов В.Ф. Соціологія масової комунікації: навч. посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет». 2000. 210 с. 2. Колеснікова І. Візуальна медіакультура та медіаторчість сучасного педагога 	

3. Оленіна О. Трансформація мистецтв в комунікативній культурі соціуму.: монографія. Харків, 2010.256 с.
4. Скорик А. Мистецтво медіа культури у світовому художньому просторі URL: <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Skorik-A.YA.-Mistetstvo-mediakulturi-u-svitovomu-hudozhnomu-prostori-1-Mag.Kulturologiya-06.05.2020.pdf>
5. Скорик А.Я. Мистецтво телекомунікації як феномен сучасної медіакультури: український дискурс: монографія. Львів: Видавець ФОП Тетяк Т.В.,2015. 424 с. URL : <http://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Skorik-A.YA.-Mistetstvo-mediakulturi-u-svitovomu-hudozhnomu-prostori-1-Mag.Kulturologiya-06.05.2020.pdf>
6. Скорик А. Мас-медіа як віддзеркалення соціокультурних трансформацій суспільства // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2017 URL : <https://scholar.google.com/>
7. Скорик А. Мистецтво телекомунікації у полі культурознавства: проблема меж // Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. Вип. 9. С. 9-14 :URL <https://scholar.google.com/citations?user>
8. Скорик А. Медіакультура як реальність медіасередовища
9. Череповська Н. Медіакультура та медіаосвіта учнів URL : <http://mediaosvita.org.ua/wp-content/uploads/>
10. Череповська Н. Візуальна медіакультура: розвиток критичного мислення і творчого сприймання. Методичні рекомендації :URL: <https://lib.iitta.gov.ua.pdf>
11. Череповська Н.І. Медіаторчість як соціально-психологічний ресурс особистості. Типологія відеосприймання / Збірник наукових праць Інституту психології АПН України «Актуальні проблеми психології» у 12 томах / За ред. В.О. Моляко. Т.12. Вип. 8. Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2009. С. 318-325. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/.pdf>
12. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід. Навчал. посібник / О.Т. Барішполець, Л.А. Найдьонова та ін..2009. 440 с. URL : <http://balakliya-school2.edu.kh.ua.pdf>
13. Горохолінська І. Медіакультура URL: <http://www.religstud.chnu.edu.ua/res//religstud/sylabmediacult.pdf>
14. Фурсикова Т.В. Феномен медіакультури особистості: аналіз наукових підходів // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis.pdf
15. Возчиков В.А. Философия образования и медиакультура информационного общества. Автореф. дис. ... докт. филос. наук. СПб., 2007.
16. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс] схвалено постановою Президії Національної академії педагогічних наук України 20 травня 2010 року, протокол № 1-7/6-150. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya .
17. Мантуленко В.В. Образовательные возможности новых медиа. Самара: Самарский университет, 2005. 285 с. 4.
18. Модулина О.Б. Формирование у педагога рефлексивной позиции в процессе дополнительного профессионального образования: дис. ... канд. пед. наук. – Ярославль, 2009. 57 с.
19. Огольцова Н.Н. Мультимедийные проекты как средство повышения квалификации педагогов: дис. ...канд. пед. наук. Новокузнецк, 2007. 35 с.
20. Торхова А.В. Теоретико-методические основы развития индивидуального стиля профессиональной деятельности будущего учителя: дис. ... док-ра пед. наук. Москва, 2006. 43 с.
21. Федоров А.В. Словарь терминов по медиаобразованию, медиапедагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности. Таганрог: Изд-во Таганрог. гос. пед. ин-та, 2010. 64 с.
22. Хилько Н.Ф. Роль аудиовизуальной культуры в творческом самоосуществлении

личности: Монография Омск: Изд-во Сибир. ф-ла Рос. ин-та культурологии, 2001.
446 с.

23. Візуальна медіакультура: культурологічний і соціально-психологічний аспекти
URL

:http://ito.vspu.net/ENK/20162017/sythasn_medd_osvita_34/navch.mat/Lek/lek_1.pdf

24. Медіатеорія та медіакультура. Навчально-методичний комплекс. Харків, 2019. :

http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/nmk_tkfn/fisun_nmk_mediateoria.pdf